

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

2017

Транспаренси Интернешнл – Македонија

СОДРЖИНА

Вовед

Преглед на работата на ТИ-Македонија

Проекти:

„Центар за совети и правна помош“ (Advocacy and Legal Advice Center)

„Зајакнување на Системот за национален интегритет во земјите од Западен Балкан и Турција, и следење на развојот на анти-корупциските напори“

„ Зајакнување на Платформата на граѓански организации за борба против корупција “

„Сите заедно по патот до правда“

Активности во 2017 година

Користење на воспоставени кратенки во рамките на годишниот Извештај 2013

- Транспаренси Интернешнл – Македонија (ТИ–М)
- Центар за совети и правна помош (АЛАК)
- Индекс на Перцепција на корупција (ИПК)
- Глобалниот барометар на корупцијата (ГБК)
- Државна комисија за спречување на корупција (ДКСК)
- Национален систем за интегритет (НСИ)

Преглед 2017

Корупцијата и понатаму претставува проблем од висок приоритет за Република Македонија. Правната рамка на Македонија ги гарантира граѓанските и политичките права на граѓаните и предвидува основни демократски процеси, меѓутоа тие правни одредби во практиката често се прекршуваат. Д-р Слаѓана Тасева, претседател на ТИ-М укажа дека „Борбата против корупцијата во Република Македонија сè уште не е на нивото кое е неопходно за да овозможи развој на демократските вредности и владеењето на правото. Ескалацијата на овој проблем најдобро се огледа во огромниот пад на земјата на Индексот за перцепција на корупцијата на Транспаренси Интернешнл, според кој таа падна за цели 24 места – од 66-то на ниското 90-то место во светот. Овој резултат покажа дека корупцијата е сериозна пречка за владеењето на правото, развојот на економијата, инвестициите и демократијата.“

ТИ-М активно ги следеше политичките случувања од повеќе аспекти и јавно се залагаше за транспарентност и отчетност на јавните институции. Во 2017 година ТИ-М испрати 101 барања за слободен пристап до информации од јавен карактер кои беа поднесени до институциите, од кои добиени се 60 одговори на барања. Поденесе 5 жалби до Комисијата за заштита на правото за слободен пристап до информации од јавен карактер и добиени се 3 одговори по жалби од страна на Комисијата, како и 23 претставки, 30 известувања, 3 иницијативи и 3 ургенции до надлежните институции.

ТИ-Македонија, во 2017 има добиено вкупно 131 пријава од 114 различни пријавувачи - 42 отсто завршиле само со правен совет, во 12 отсто од случаите пријавувачите се повлекле пред да се преземе каков било чекор, а во 20 отсто Центарот за застапување и правни совети - АЛАК нашол за потребно самиот да ги контактира институциите со претставка или барање за слободен пристап до информација од јавен карактер.

Од друга страна, состојбата во однос на заштита на укажувачите на корупцијата (“Whistleblowers”) отсекогаш била во фокусот на работењето на ТИ-М. Ова прашање станува уште позначајно во контекст на активностите за охрабрување на граѓаните да пријавуваат случаи на корупција, кога е неопходно да се зајакнат заложбите за обезбедување на ефикасна и ефективна заштита. Република Македонија е општество во кое односите се засновани на клиентелизам. Долго време е граден систем во кој владеат интересите наместо

правото, корумпираните се заштитиуваат и се игнорираат негативните ефекти од корупцијата. За да се подобрат состојбите, потребни се:

- добро планирана, организирана и ефикасна активност во борбата против корупцијата во која ќе бидат вклучени сите чинители: Владата, институциите за прогон, Собранието во неговата функција на надзор и контрола, независно удство ослободено од сите влијанија, невладините организации;
- реформа во ДКСК;
- подигање на колективната свест која што треба да е биде ослободена од духот на партиски послушници;
- Владата треба да обезбеди целосна независност во работењето на другите власти, во Судската и Законодавната Власт. Предуслов за тоа е обезбедување на капацитет, професионализација, ресурси и целосна независност на Јавното Обвинителство како орган на прогон кој треба и мора да делува независно од политиката;
- Реформата на администрацијата треба да обезбеди интегритет и лична одговорност со почитување на институционалниот амбиент утврден со Уставот;
- да се овозможи непречена работа на СЈО како посебно одделение во рамките на ЈО со цел да се окончаат веќе започнатите предистражни постапки;
- Судска разрешница на случаите како Афис и Банки, кои веќе со години се во предистражна постапка. Потребна е судска разрешница и на сите предмети кои ги води Специјалното јавно обвинителство.

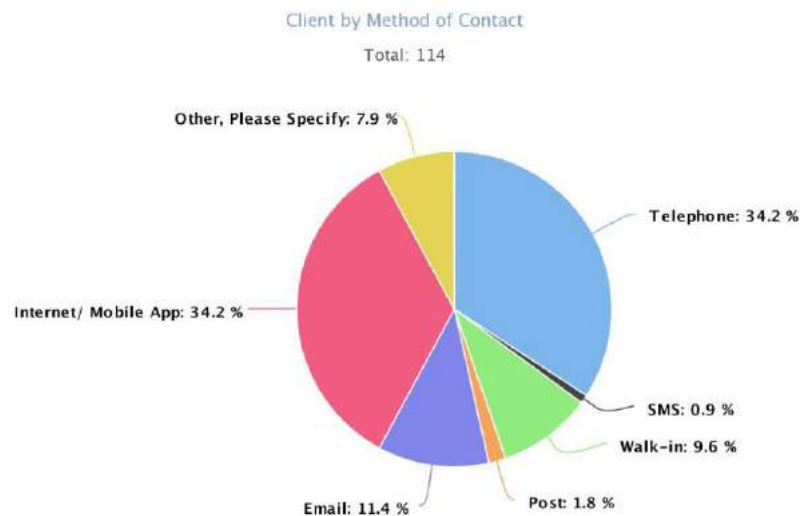
ТИ-М своите поставени цели кои се однесуваат на засилување на ефикасноста во превенција и борба против корупцијата ги оствари со спроведување на предвидените активности и утврдената динамика за 2016 година преку спроведување на следниве проекти:

- ✓ Центар за совети и правна помош“ (Advocacy and Legal Advice Center)
- ✓ Зајакнување на Системот за национален интегритет во земјите од Западен Балкан и Турција, и следење на развојот на анти-корупциските напори
- ✓ Сите заедно по патот до правда
- ✓ Зајакнување на Платформата на граѓански организации за борба против корупција

Постигнати резултати АЛАК 2016

Во 2017 година во Центарот за правна помош се обратиле 114 лица од кои биле добиени 131 пријава за корупција во различни сектори на општеството.

Од вкупниот број на добиени пријави завршени се 72 пријави со успешно постапување пред институциите за борба против корупција или со даден бесплатен правен совет.

Графикон бр. 1. Начин на контакт на клиентите до канцеларијата на ТИ-М Алак

Проект: Центарот за совети и правна помош (АЛАК) на Транспаренси Интернешнл - Македонија

Во текот на 2017 година ТИ-М спроведе низа активностите врз основа на повеќегодишната стратегија, кои беа вклучени во рамки на неколку тековни проекти. Во нашиот фокус посебно се наоѓаа граѓаните и нивното охрабрување за да пријават случаи на корупција.

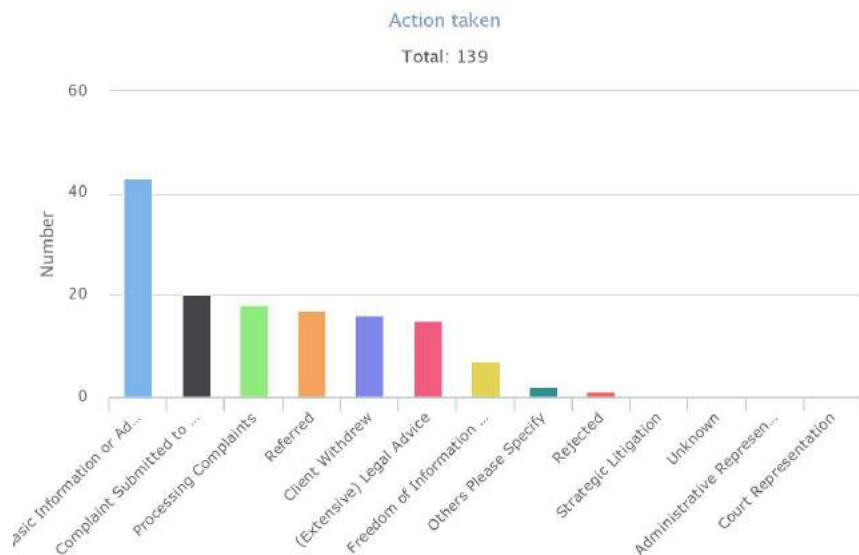
АЛАК Центарот активно делува во рамките на активности во однос на случаи кои се поврзани со корупција. ТИ-македонија на овој начин овозможува жртвите и сведоците на корупција да пријавуваат случаи и при тоа да добијат практични правни совети кои што им овозможуваат да поднесат официјални жалби до релевантните институции. Центарот за правни совети мотивира активно вклучување на граѓаните во борбата против корупцијата обезбедувајќи едноставни, веродостојни и одржливи механизми. Во нив граѓаните добиваат конкретна помош во форма на правна поддршка со исклучок на застапување на предмети пред суд. Во исто време, АЛАК Центарот од граѓаните и нивните поплаки добива информации преку кои ги идентификува слабостите во борбата против корупцијата во самиот систем и да се залага за реформи базирани на конкретни докази од жалбите на граѓаните. Овој Центар функционира како медијатор, овозможувајќи им на обичните граѓани да ги држат институциите одговорни, пренесувајќи ја нивната загриженост во системски промени.

Главна цел на проектот е да се:

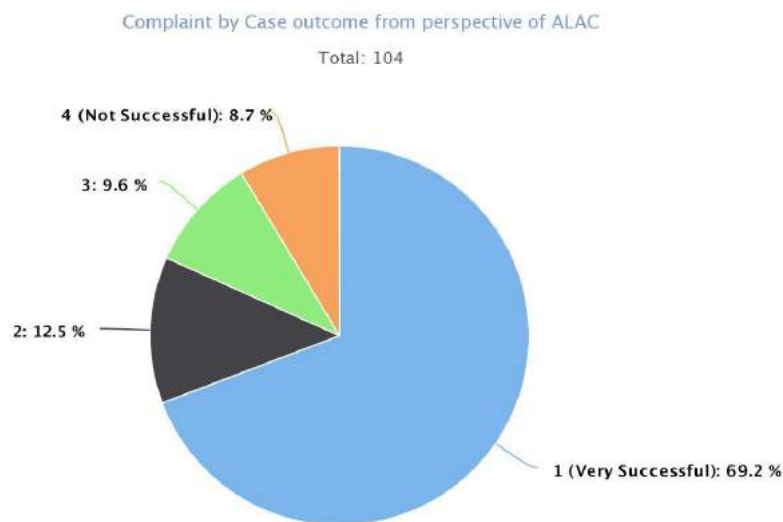
- подобри квалитетот на демократското управување преку овозможување на самите граѓани да учествуваат во борбата против корупција, ефективно да ги држат нивните влади одговорни и да придонесат во системските промени.

Краткорочни цели на проектот се:

- подржување на жртвите и сведоците на корупција да се справат со нивните поплаки, а со тоа да се држат институциите одговорни во имплементацијата на антикорупциските закони
- зајакнување на способноста и подготвеноста на институциите да добиваат но и да постапуваат по жалби поврзани со корупција

Графикон бр. 1 Постапувања на канцеларијата на ТИ-М Алак

Графикон бр. 3 Резултати од постапувања на канцеларијата на ТИ-М Алак

- системски подобрувања (правни, административни и институционални) во борбата против корупцијата

Центарот за правни совети поврзани со корупција (ALAC) има четири главни компоненти кои ги остварува преку своите канцеларии:

- **Комуникација** со граѓаните: жртвите на корупција добиваат почетен совет за нивните права и доколку постои првично сомневање за корупција, клиентот се пренасочува на понатамошно правно советување. Ова се остварува преку овозможен личен пристап до канцелариите, телефонска линија, електронска пошта, пријави преку специјализиран веб портал (Пријави Корупција).

- **Правна помош** за граѓаните која им овозможува на граѓаните да ги искажат, развијат, поднесат и проследат нивните жалби со помош на професионални правни советници кои што е вработени во Центарот.

- **Застапување** на случаите кои се доставени до Центарот преку подигање на јавната свест за секторите и институциите за кои има најмногу жалби од страна на граѓаните, а со тоа се потенцира и привлекува вниманието на специфични правни и институционални слабости, за потоа да се достават препораки за подобрување или спроведување на антикорупциските закони.

- **Градење капацитети** им нуди поддршка на државните институции за зајакнување на нивните капацитети во процесирањето на жалбите.

Првата ALAC канцеларија беше отворена од страна на ТИ – М во 2003 година во Скопје и подоцна беше широко прифатена од страна на неколку ограноците на Transparency International и се прошири во над 70 земји во светот.

ТИ – М активно го следеше делот од работата на ДКСК кој се однесува на објавувањето на анкетните листови на избраните и именуваните лица. Нашите истражувања покажаа дека Комисијата не е ажурна во спроведувањето на оваа своја надлежност, па во три наврати испрати претставки до ДКСК и УЈП за постапување во врска со недостапните анкетни листови за вкупно 199 лица. Резултатите од постапувањето се уште се очекуваат.

ПРИКАУЧИ СЕ И ТИ ВО БОРБАТА ПРОТИВ КОРУПЦИЈАТА
ПОВЕЧИ ЦРВЕНА ЛИНИЈА!

Android Апликација iPhone Апликација

ДОСТАВИ ПРИЈАВА

ПОЧЕТНА ПРИЈАВИ ДОСТАВИ ПРИЈАВА ПРИМИ ИЗВЕСТУВАЊА
 КОНТАКТ ЗА НАС ЧПП ПОДДРШКА

Испрати нова пријава

Наслов на пријавата

Опис на случајот

Датум и време: денес во 1:59 pm (Сопруг/Жена)

Категории

- Јавно набавка
- Делови
- Делови
- Застапување
- Лицензи
- Инвестиции/Финанси
- Здравство
- Сообраќај
- Финансирање на проект
- Целоста
- Обвонормално
- Полиција
- Судови на апелации
- Судови
- Финансирање на проект
- Целоста

Најдете локација блиску до Вас

Изберете град

Град: Државка

Прецизирајте го нивото на локацијата

Име

Презиме

Е-пошта

Телефон

Линк за вест

Видео линк

Прикачи фотографија

Достави ПРИЈАВА

Платформа – Пријави корупција

Платформата пријави корупција им овозможување на граѓаните да учествуваат во борбата против корупција користејќи нови електронски алатки, кои во исто време би придонеле за поголема одговорност на владините институции и спроведувањето на системските подобрувања.

Оваа Платформа во практична смисла поставува на сеопфатен систем за пријавување случаи на корупција користејќи нови медиуми и мобилна технологија базиран на Ushahidi платформа. ТИ-М во повеќе наврати преку медиумска кампања ги поттикнува граѓаните да пријавуваат корупција која што ја искусуваат или за која сведочат. Поднесувањето на пријави од страна на граѓани преку платформата „Пријави Корупција“ е значајната придобивка на ТИ-М во комуникацијата со граѓаните преку интернет и социјалните мрежи. На овој начин овозможен е едноставен, брз, ефикасен преглед на пријави, но и нивно запознавање со пријавите на други граѓани.

Мобилната апликација за Андроид и iPhone е сега достапна на македонски, албански и англиски јазик. Апликацијата им дозволува на корисниците да ги пријават случаите на корупција, да селектираат категории, локација или пак да ги листат веќе поставените пријави кои се прикачени на оваа страна. Оваа апликација е прва од ваков вид на Балканот, но и во Европа. Пријавите се проверуваат од тимот кои работи на овој проект, а верификуваните ќе бидат поставени на веб сајтот www.prijavikorupcija.org, како и автоматски на оваа апликација. Апликацијата е достапна на Google Play преку оваа врска: <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.korupcijasq.android.app>

Презентација на активностите на ТИ-М

Проект: Зајакнување на Системот за национален интегритет во земјите од Западен Балкан и Турција, и следење на развојот на анти-корупциските напори

Национален систем за интегритет (НСИ) на Транспаренси Интернешнал е алатка за проценка, на сите клучни актери во борбата против корупцијата и се однесува на нивниот интегритет, транспарентност и отчетност. Во основа, НСИ го означува начелото на чинители и институции во една земја кои влијаат на тоа како земјата е управувана. Компонента за проценката на истражувањето се фокусира на евалуација на клучните јавни институции и сите релевантни чинители во борбата против корупцијата во однос на: (1) нивниот целокупен капацитет, (2) системите на внатрешно управување и процедури и (3) нивната улога во целокупниот систем на интегритет. Предмет на ова истражувањето беа 15 столбови: законодавна власт, извршна власт, судство, јавниот сектор, органи за спроведување на законот, Државна изборна комисија, Народен правобранител, Државен завод за ревизија, Државна комисија за спречување на корупција, Јавно обвинителство, политички партии, медиуми, граѓанското општество, приватниот сектор и јавни претпријатија.

„Слабото спроведување на антикорупциските закони, недостигот на владеењето на правото, ограничената институционална соработка, како и сериозните недостатоци во практиките на институциите во однос на независноста, транспарентноста, интегритетот и отчетноста“ се клучните проблеми кои беа наведени во *Национален систем на интегритет – Оценка за Македонија* истражување кое беше спроведено од ТИ-Македонија.

Оценувањето на НСИ покажува дека и покрај тоа што Македонија има добра правна рамка за борба против корупцијата, има слабо спроведување на антикорупциските закони каде се утврдија значителни разлики во резултатите од показателите за „правото“ и „практиката“. Извршната и законодавната власт се особено силни од аспект на нивниот капацитет и нивната позиција во борбата со корупцијата. Извршната власт, исто така, во голема мера независна – всушност, а показателите покажуваат дека структурите на внатрешно управување на

Во октомври 2017 ТИ-М го објави Документот за јавни политики „МОЌТА НА ИЗВРШНАТА ВЛАСТ“. Во овој документ за јавни политики ќе биде анализиран моделот на владеење практикуван во Владата на Република Македонија во периодот од 2006 и 2015 година, а посебно феноменот на изедначување помеѓу власта и партијата. Тенденцијата на „заробена држава“, нетранспарентноста од страна на власта, контролата на извршната власт над судската и законодавната власт, медиумите, граѓанското општество и бизнис-секторот станаа воочливи преку низа спроведени мерки во практиката. Владиното влијание врз медиумите, селективното известување и недостигот на уредувачката независност во медиумската сфера се нотирани како состојба што ја нарушува демократијата во Македонија. Оневозможувањето на вклученост на граѓанските организации во процесот на креирање на политиките, пак, е само приказ на системските демократски слабости и кривката на граѓанскиот активизам. Во овој работен документ издвојуваме неколку клучни препораки кои се однесуваат на Реформата на јавната администрација се чини повеќе како процес што треба да биде направен без радикално реструктурирање на нејзиниот фрагментиран институционален амбиент утврден согласно уставот.

- Зголемената транспарентност и отчетност во текот на спроведувањето на предвидените реформи е пристап што треба да се применува во начинот на управување на извршната власт, со цел да се намали и да се искорени степенот на влијание на извршната власт врз другите државни и недржавни актери што досега синхронизирано продираше низ сите пори на општествениот живот.

- Со користењето практики и алатки за поголема транспарентност и отчетност, извршната власт ќе ја зголеми довербата на граѓаните што досега во голема мера беше нарушена, така што злоупотребата на моќ преку управните органи и партизацијата на јавната администрација во иднина не смее да се применува како практика.
- Механизмите на отчетност, кои се воспоставени во Уставот и во законите, во практиката се покажа дека не се имплементираат, така што зајакнувањето на надзорот на работата на државните органи е еден од првите чекори што треба да следува во процесот на враќање на довербата во работата на извршната власт. Надзорната улога што ја има Собранието потребно е да биде зајакната на начин на кој ќе се користат сите достапни механизми за да не се маргинализира и натаму улогата на претставничкиот дом.
- Интегритетот на правосудните органи во изминативе десетина години сериозно беше нарушен во закрила на структури, пред сè, раководени од партиски интереси. Реформите што се предлагаат во судството, генерално, треба да водат кон негова независност, ослободени од притисоци и влијанија за заштита на одредени елити. Неселективната правда е единствениот чекор кон враќање на довербата во правосудството и воспоставување на принципот на владеење на правото.
- Зајакнувањето на улогата на регулаторните тела ќе придонесе за зголемена отчетност, професионализам во работата на институциите и ефективно спроведување на нивните ингеренции. Изборот на членови на овие тела треба да биде врз основа на заслуги и компетенции.
- Поголема вклученост на граѓанското општество во процесот на креирањето политики. Владата треба да овозможи конструктивна соработка со граѓанското општество преку активно вклучување на граѓанските организации во консултативните процеси.
- Слободата на медиумите и нивната независност на уредувачката политика е клучен сегмент во објективното медиумско известување. Ослободувањето на спрегите во новинарската фела и работата на граѓанското општество ќе даде отворен простор за дејствување како коректив во општеството.

НАЦИОНАЛЕН СИСТЕМ ЗА ИНТЕГРИТЕТ

Оценка за Македонија истражување кое беше спроведено од Транспаренси Интернешнл - Македонија укажува дека потребни се сериозни напори од страна на сите чинители во насока на унапредување на практиките на институциите во однос на независноста, транспарентноста, интегритетот и отвореноста.

ТИ - Македонија смета дека единствено преку превземање на конкретни мерки со взаимно вклучување на сите чинители во националниот систем може да се придонесе кон успешна борба против корупцијата.

За таа цел апелираме до целокупната јавност и посочуваме дека од големо значење за развојот на демократските процеси во државата е поставување на следниве стратешките приоритетни и системски реформи:

Собранието треба да воспостави ревизија над спроведувањето на меѓународните антикорупциски инструменти, како што се UNCAC и спроведувањето на националната програма за спречување корупција и за спречување судир на интереси.

Владата треба да преземе ефективни мерки околу обезбедувањето јасен и ажуриран список избрани и именувани службеници.

Владата да обезбеди ефективна отчетност, интегритет и етичко однесување на министрите и функционерите на извршната власт.

Државната комисија за спречување на корупција треба да обезбеди објавување на својата практика и своите објаснувања на одлуки, особено на одлуките поврзани со политичко финансирање, судирот на интереси и анкетните листови.

Судскиот совет треба да обезбеди целосно спроведување на назначувањето и на унапредувањето на судии врз основа на заслуги, со што би се зајакнале независноста, непристрасноста и интегритетот на судството.

Судскиот совет треба да развие унифициран Кодекс на судиска етика и упатства за негово спроведување и тој треба да се применува за сите судии.

Треба да се воспостави механизам (во форма на собраниска комисија, нова агенција или некоја од постојните агенции) за редовен (месечен или тримесечен) надзор врз новите вработувања во јавната администрација.

Министерството за внатрешни работи треба да воспостави ефективни механизми, вклучувајќи механизам за пријавување неправилности, за спречување на политичките активности во просториите на полицијата, за да се зајакне способноста на полициските службеници за спротивставување на несоодветните политички мешања и за способноста за спротивставување на нивното искористување како алатки на политичките партии за време на изборите.

По повод 9-ти декември Меѓународниот ден за борба против корупција, во 2017 година беа инсертирани флаери во дневниот весник „Слободен печат“. На флаерите беа отпечатени препораки за борба против корупцијата до сите чинители, а кои произлегоа од истражувањето Националниот систем за интегритет - Оценка за Македонија.

Јавното обвинителство треба да обезбеди точни и навремени информации во врска со гонењето на случаите на корупција, како и за случаите што се поврзани со незаконски прислушваните телефонски разговори.

Собранието треба да го поддржи надзорот од страна на ДЗР и да иницира механизми за санкционирање и за имплементирање на препораките, со цел да се зајакнат улогата и ефективноста во надзорот над јавните расходи.

Државната изборна комисија треба да се донесе Кодекс за однесување на изборните службеници и механизми за неговото спроведување.

Владата и Собранието треба да воведат законска одредба со која следењето на препораките на Народниот правобранител ќе биде задолжителни, со јасни рокови, но треба и да воведе соодветни санкции за неследење на случаите.

Треба да се утврдат овластувања и постапки за надзор врз спроведувањето на договорите во јавни набавки.

Владата треба да ги подобри и да ги направи транспарентни постапките за консултации во врска со политиките со групи граѓански организации.

Политичките партии треба да обезбедат постоење и спроведување на механизмите на интегритет преку усвојување кодекси или измени на статутот.

Граѓанските организации треба да се саморегулираат и да изготват Кодекс на етика за граѓански организации со цел промовирање на одржливоста на организациите, заштита на професионалноста на вработените и со цел подобрување на кредибилитетот на граѓанските организации меѓу донаторите и јавноста.

Здруженијата на новинари треба да предложат законски измени за зајакнување на етичкото однесување и на интегритетот на медиумите и на новинарите.

Стопанските комори треба да усвојат секторски кодекс за корпоративно управување што ќе содржи процедури за спроведување на кодексите на однесување и за развивање антикорупциски програми и политики за деловните субјекти.

Проектот е финансиран од Европската Унија и Амбасадата на Кралството Холандија во Македонија

Kingdom of the Netherlands

Проектот „Зајакнување на Националниот систем на интегритет во земјите од Западен Балкан и Турција, и следење на развојот на анти-корупциските реформи“ е поддржан од Европската унија и од Амбасадата на Кралството Холандија. За содржината на овој документ одговара Транспаренси Интернешнл-Македонија и во никој случај не може да се смета како став на Европската Унија и Амбасадата на Кралството Холандија во Република Македонија.“

Транспаренси Интернешнл-Македонија
ул. Наум Наумовски-Борче бр.58
1000 Скопје
02/3217-000
info@transparency.mk
www.transparency.mk

f Transparency MK
TI_Macedonia

Платформата цели кон проактивно, динамично и оспособено граѓанско општество кое ги почитува, промовира и застапува принципите на доброто владеење. Платформата ги поврзува граѓанските организации и е отворено место за соработка, вмрежување и демократска дебата со цел зајакнување на улогата на граѓанските организации во борбата против корупцијата во Република Македонија.

Ефективноста, транспарентноста и интегритетот на релевантните институции ќе бидат следени постојано. Особено внимание ќе се обрне на соработката со Државната комисија за спречување на корупцијата и на нејзината работа. Ќе се следи и анализира ефективноста на правосудството како и работата на другите институции (МВР, ДЗР, БЈН, УЈП) во процесирање на случаи поврзани со корупција. Ќе се следи и анализира и транспарентноста и отчетноста на јавните институции со повисок ризик за корупција (судство, полиција, здравство, ЕЛС, инспекции и сл..). Платформата ќе поттикнува и поддржува иницијативи за поголема транспарентност во донесувањето и спроведувањето на Буџетот на РМ и буџетите на единиците на локална самоуправа, а ќе го следи и финансирањето на политичките партии и користењето јавните ресурси за партиски интереси. Исто така ќе биде покрената и иницијатива за полесен пристап до (статистички) податоци.

Платформата ќе работи и на зголемување на свеста на граѓаните за борба против корупцијата. Ќе бидат иницирани иновативни решенија кои ќе водат кон повисок интегритет на институциите и на граѓаните, ќе бидат поттикнати граѓаните за укажување на случаи на корупција и ќе се поттикне јавна расправа за ефектот на политичките и на социо-културните фактори кои влијаат на корупцијата.

Проект: „Зајакнување на Платформата на граѓански организации за борба против корупција“

Транспаренси Интернешнл-Македонија во мај 2017 година започна со реализација на три годишен проект во чии рамки ќе бидат спроведени низа активности за зајакнување на Платформата на граѓански организации за борба против корупција. Имено проектот ќе овозможи Платформата и нејзините членки да ги зајакне капацитетите, ефективно да делува на полето на анти-корупциските реформи во државата и да ја зголеми соработката со сите засегнати страни вклучувајќи ги медиумите.

Платформата, преку заеднички реакции, ќе тежнее да биде коректив на состојбите, а ќе соработува и комуницира со сите засегнати страни вклучувајќи ги државните институции, политичките партии, бизнис заедницата и меѓународната заедница. Ќе ги следи и анализира правната рамка и актуелните јавни политики и активности за сузбивање на корупцијата, ќе иницира јавна дебата за квалитетот на законите и ќе иницира законски измени каде што е потребно.

Годишниот извештај на ДКСК да се врати на доработка

Платформата на граѓански организации за борба против корупција упати допис до членовите на Комисијата за политички систем и односи меѓу заедниците на Собранието на Република Македонија со кој ги повика да донесат Заклучок и на Собранието ќе му предложат да не го усвои Годишниот извештај за работа на Државната комисија за спречување на корупција (ДКСК) во 2016 г. Платформата побара Годишниот извештај да се врати на дополнување.

Платформата на граѓански организации за борба против корупција смета дека овој документ не дава сеопфатна слика за активностите кои биле или не биле преземени во 2016 г., Како поткрепа на овие тврдења се истакнуваат податоците објавени во Кварталниот извештај бр. 1 од следењето на работата на ДКСК во периодот од октомври до декември 2016 г., којшто го подготви Македонски центар за меѓународна соработка (МЦМС) и податоците што редовно ги собира Транспаренс Интернешнл – Македонија. Една од клучните забелешки е недостатокот на информации за предметот со кој ДКСК побарала надлежно постапување од Јавното обвинителство на Република Македонија, Управата за јавни приходи (УЈП) и Управата за финансиско разузнавање против 21 здружение и фондација и една политичка партија. Покрај тоа, се забележува и различен пристап во презентирањето и деталност на податоците во врска со отворените предмети.

Членките на Платформата сметаат дека ДКСК во 2016 г. има потфрлено во спроведување на надлежностите поврзани со спроведувањето на Законот за заштита на укажувачите. Уште една област за која имаат забелешки се однесува на базата на податоци со анкетни листови достапна на веб страната на ДКСК. Таму, според Платформата, недостасуваат анкетните листови на одредени избрани и именувани лица, а кај некои има очигледни недоследности. Од собраниската Комисија е побарано да се организира поширока дискусија за ефикасноста, ефективноста и неселективноста на остварувањата на законските надлежностите на ДКСК, со присуство на експертска јавност и граѓанскиот сектор.

На четвртата седница на Собранието на Платформата на граѓански организации за борба против корупција, што се одржа на 7 април 2017 година, Институтот за демократија „Социетас Цивилис“ – Скопје (ИДСЦС) е избран за домаќин на Секретаријатот на Платформата во траење од три години. ИДСЦС ќе ја замени Асоцијацијата за демократски иницијативи (АДИ) од Гостивар која до сега ја имаше улогата на Секретаријат на Платформата. Членовите на Собранието му се заблагодарија на АДИ за досегашната успешна работа, и му посакаа ИДСЦС уште подобри резултати.

Во 2017 година Платформата организираше две работилница на тема „Границата помеѓу корупцијата и неформалните институции“ и Мониторинг на судски постапки од областа на организираниот криминал и корупција“.

Утврдување на стратешки приоритети на Платформата

Одбележување на меѓународниот ден за борба против корупција на тема „Заробена држава – Политички, социјални и економски интереси“ 07.12.2017 година, Холидеј Ин Скопје.

Непосредно пред Меѓународниот ден за борба против корупција Транспаренси Интернешнел Македонија како членка на Платформата за борба против корупција во рамки на проектот Јакнење на Платформата во борбата против корупција, беше организатор на Конференција на тема „Заробена држава – Политички, социјални и економски интереси“. Конференцијата беше поделена во три панели. Во првиот панел панелисти беа претставници од граѓанскиот сектор односно членки на Платформата за борба против корупција. На вториот панел учествуваа претставници од судството, а на третиот панел панелисти беа претставници на државните институции.

Сите панелисти зборуваа на темата борба против корупција од аспект на секторот што го претставуваат, посочувајќи искуства, анализи и чекори што се преземаат за борба против корупцијата во рамките на секторот што го претставуваа.

Ваквиот интегриран пристап на сите чинители кон проблемот со борбата против корупцијата даде поширок преглед на проблемот со корупцијата и има за цел да поттикне поголема одговорност и засилени активности на сите чинители во борбата против корупцијата како и се поголемо вклучување на јавноста.

На дискусијата имаше претставници на медиумите, новинари и граѓани кои земаа активно учество во дебатниот дел на конференцијата.

Платформата за антикорупција беше формирана на 9 декември 2014 година во Скопје, од 15 граѓански организации. Таа цели кон проактивно, динамично и оспособено граѓанско општество кое ќе игра значајна улога во борбата против корупцијата.

ДКСК и Транспаренси Интернешнл Македонија склучија Меморандум за соработка

На 15.11.2017 Транспаренси Интернешнл Македонија и Државната комисија за спречување корупцијата и склучија Меморандум за соработка со цел остварување на активности од заеднички интерес кои што ќе бидат резултат на програмата за заемна соработка преку проектот „Зајакнување на националниот систем на интегритет во земјите од Западен Балкан и Турција и следење на развојот на антикорупциските реформи“, поддржан од Европската унија и Амбасадата на Кралството Холандија во Република Македонија.

Меморандумот за соработка го потпишаа Претседателот на Државната комисија за спречување корупцијата д-р Игор Тантуровски и Претседателката на Транспаренси Интернешнл Македонија д-р Слаѓана Тасева.

Меморандумот опфаќа соработка во активностите за зајакнување на ефикасната

примената на законот за заштита на укажувачи, соработка и комуникација помеѓу ДКСК и ТИ-М, размена на информации, заедничка соработка и присутност на јавните дебати, работилници, конференции за подигање на јавната свест и презентација на заеднички реализираните активности на официјалните веб страни на потписниците на Меморандумот.

Партнерите се согласуваат да промовираат заедничка соработка во согласност

со принципите на взаемно разбирање и развој во остварување на цели, како што е наведено во соодветните акти на Државната комисија за спречување корупција и Транспаренси Интернешнл Македонија.

Овој меморандум може да биде проширен во иднина во однос на соработката во други заеднички активности како што се поддршка на транспарентноста, доброто корпоративно работење, интегритетот, истражувањето, развојот и сл.

Citizens for change!

Проект „ Сите заедно до правдата“

ТИ-М во соработка со здружението Зелена Лупа, започнаа со реализација на граѓанската акција „СИТЕ ЗАЕДНО ПО ПАТОТ ДО ПРАВДАТА“, која што е поддржана преку програмата за развој на граѓанското општество на „Цивика Мобилитас“. Проектот се однесува на детална независна Експертска анализа на правосилни судски предмети, лоцирање на критичните точки во правосудниот систем врз база на факти и конкретни примери и утврдување на потребата од промени и подобрувања на состојбите во правосудниот систем со прецизни насоки во кои делови треба да се стави акцентот и вниманието.

Во 2016 година официјално започна со работа канцеларијата на Комитетот за заштита на правата на лицата кои се сметаат за жртви на правосудниот систем. Целта на оваа акцијата е да се даде придонес кон подигањето на јавната свест во државата за реформа на правосудниот систем, како и за потребата од правични судски процеси без дискриминација (политичка, етничка, родова, сексуална итн.). За потребите на акцијата ќе се започне со креирање на регистар и секој граѓанин кој што се чувствува жртва на правосудниот систем, без ралика дали лично или пак преку член на неговото семејство, ќе може да се обрати во канцеларијата каде што ќе биде примен од страна на административното лице.

Преку овој проект, за прв пат ќе се направи независна стручна експертска анализа на 12 правосилни судски пресуди, и преку конкретни примери ќе бидат дефинирани слабостите на македонскиот правосуден систем кој е предмет на постојана критика. Овој проект ќе биде добра основа и појдовна точка за идните процеси на подобрување на капацитетите и интегритетот на македонското судство.

Работилница на тема “ГРАЃАНИТЕ БАРААТ ПРАВДА - СТОП НА НЕПРАВДИТЕ”

На 12.06.2017 Траспаренси Интернешнл – Македонија заедно со Здружението за истражувања, анализи и развој ЗЕЛЕНА ЛУПА одржаа работилница на тема “ГРАЃАНИТЕ БАРААТ ПРАВДА - СТОП НА НЕПРАВДИТЕ”, која се одржи во Хотел Дувет во Скопје. На работилницата беа презентирани заклучоците и препораките од анализите на кривичните предмети: Фаланга, Ликвидација, Мигранти, Детонатор и Аполон, кои беа подготвени од страна на експерти во рамки на проектот кој воедно е поддржан од страна на програмата ЦИВИКА МОБИЛИТАС.

Воведно излагање на настанот имаше Д-р Слаѓана Тасева, претседател на ТИ-Македонија која посочи дека „денеска го презентираме првичниот извештај од анализираниите 6 од вкупно 12 дела, кои семејствата на обвинетите во случаите на организиран криминал ги доставија до нас. Анализите се правени на основа на обвинетите лица, за тоа како се, одвивала постапката во судскиот процес и прибавувањето докази за лицата обвинети во тие случаи. Во анализата на процесите не навлегуваме во евентуалната политичка мотивираност на постапката, туку само дали постоела објективна и неселективна постапка.“

Имено од изготвените анализи Експертскиот совет ги издвои следниве клучните наоди:

- Јавните обвинители немаат јасна претстава за криминалната количина што е предмет на обвинение
- Третманот на организирана криминална група или здружение (создавач)
- Недостасува опис на дејствијата заснован на факти
- Нецелосно утврдена фактичка состојба за пресудите
- Немање мотив – фактичката состојба за носење на пресуди
- Осуди засновани на исклучиво на индиректни докази
- Пресуди со очигледни грешки на штета на осудените лица
- Строга казнена политика
- Не се води сметка за личноста на обвинетиот
- Преоценка на казнена политика
- Пресуди засновани на утврдена фактичка состојба
- Почитување на начело на објективност како елементарно за кривичната постапка

На настанот присуствуваа професори, судии, јавни обвинители, претставници од медумите и граѓани кои беа директно засегнати со предметите со цел да дебатираат за презентираниите наоди со цел изнаоѓање на понатамошни системски решенија.

Презентирани наодите од анализите на кривичните предмети „Отпад“ и „Музеи на Македонија“

06.10.2017 Транспаренси Интернешнл - Македонија во соработка со Зелена Лупа одржаа прес-конференција на која беа презентирани наодите од анализите на кривичните предмети „Отпад“ и „Музеи на Македонија“ подготвени од страна на експерти во рамки на проектот „Сите заедно по патот до правдата“ поддржан од страна на програмата ЦИВИКА МОБИЛИТАС.

На настанот присуствуваа експертите кои ги изготвија анализите на наведените предмети, како и претставници на македонските медиуми. Во воведниот дел на прес конференцијата Д-р Слаѓана Тасева, Претседател на ТИ – Македонија, ги презентираше досегашните активности во рамките на проектот и посочи дека граѓаните пристапија до ова тело за да ги преиспитаат постапувања на надлежните органи со цел да се оцени дали биле почитувани законите и дали надлежните се раководеле согласно принципите пропишани во законите. Во овие анализи се констатирани неправилности во постапките, а најчестите се дека судот не обезбедил доволно докази или пак немало основа да се утврди постоењето на кривичното дело, како и редица други неправилности. Поранешната судијка на Врховниот суд на РМ, Милка Ристова, како член на Експертскиот совет го анализираше предметот „Музеи на Македонија“, во кој констатираше дека во целиот кривично-правен настан судот не располагал со докази со кои го товари осуденото лице, а исто така судот не дава образложение зошто лицето е во притвор, ниту пак зошто не се утврдува поблага казна. Наведе и дека ваквите казни отстапуваат од поранешната судска практика така што елементите на кривичното дело се доведени во прашање.

Како член на Експертскиот совет поранешниот јавен обвинител Георги Настевски на прес конференцијата се обиде да ги сублимира наодите кои ги изнесува во анализата на кривичниот предмет „Отпад“. „Од изведените докази може да се воочи дека има незаконска пресуда бидејќи има низа пропусти. Правосилната пресуда е донесена во краток рок иако кривичното дело Затајување на данок е многу тешко да се докаже, што укажува за незаконска одлука и несовесно вршење на судската должност“, рече Настевски.

Претседателот на Зелена Лупа, Ване Цветанов наведе дека „со овој проект и врз основа на наодите кои произлегоа од подготвените анализи најчесто се среќава кривичното дело злосторничко здружување од член 394 од КЗ на РМ, а со ова кривично дело се монтирани кривични случаи преку кои се сееше страв кај граѓаните“.

Експертскиот совет се залага да се најде начин да се ублажат казните, меѓутоа новиот предлог закон за амнестија не ги опфаќа голем дел од случаите кои беа предмет на анализа од страна на советот. Поради тие причини Експертскиот совет укажува на потребата да се отвори поширока дискусија околу ова прашање.

Видливост на ТИ-М во 2017 година

Емисија во живо „24 отворено“ на 26.12.2017

Прес конференција на ТИ-Македонија

Присуство на ТИ-М во медиумите

Значаен сегмент на работата на ТИ-М е информирањето на граѓаните за актуелни теми поврзани со транспарентноста и отчетноста на институциите на локално и национално ниво, јавно говорење за случаите кои се поврзани со корупција, како и активностите кои ТИ-М ги спроведува во насока на јавно застапување и креирање на политики за превенција и сузбивање на корупција.

Проф. Д-р Слаѓана Тасева, Претседател на ТИ-М, преку прес конференции, тркалезни маси, дебати, известување до медиумите и одговарање на новинарски прашање се обрати до граѓаните на РМ. Во неколку наврати Проф. Д-р Тасева истакна дека “особено е значајно да се охрабрат граѓаните да пријавуваа случаи на корупција. Но исто така го потенцираше и фактот дека само со меѓусебна поддршка, заеднички, може да се постигнат напредок во борбата против корупцијата, а со самото тоа и да се овозможи владеењето на правото и развојот на демократијата.” Нејзините изјави и коментари беа објавени во 67 медиумски изјави и презентации во ТВ (Алсат М – емисија 360 степени, Канал 5, Телма, 24 вести, ТВ 21, МТВ, 24 отворено), како и во печатени и електронски медиуми.

ТИ-М иницираше и низа други активности меѓу кои и испраќање на писма за соработка до Државната комисија за спречување на корупција, Јавното обвинителство на Република Македонија, Министерството за внатрешни работи и Народниот правобранител. ТИ-М на овој начин ги информираше одговорните лица и институциите за прашања во поглед на заштитата на укажувачите и примената на законските одредби кои се однесуваат за надворешното пријавување. Дополнително, ТИ-М во неколку наврати реагираше до надлежните институции на прашања кои се од витален интерес за напредокот на РМ во борбата против корупцијата. Овие реакции беа испратени до медиумите и воедно објавени на веб страната на ТИ-М.

Соопштенија до медиумите

Република Македонија и понатаму не ги исполнува препораките од Четвртата оценка од ГРЕКО која ги опфаќа Собранието, судството и јавното обвинителство

22.12.2017 Транспаренси Интернешнл – Македонија ја известува јавноста дека Република Македонија и понатаму не презема доволни напори за исполнување на препораките на ГРЕКО (земји за борба против корупцијата). Извештајот од четвртиот круг на евалуација на ГРЕКО, донесен уште во декември 2013 година, во себе содржи низ забелешки и препораки за отстранување на дадените забелешки, но по нив сè уште не е постапено на адекватен начин со што тие би се отстраниле.

Ова го потврдува и неодамна дадената изјава на Марин Мрчела, Претседател на ГРЕКО, кој говорејќи на Тркалезната маса „Улогата на судечкиот судија во доказната постапка“, во организација на ОБСЕ и Академијата за судии и јавни обвинители, истакна дека ГРЕКО очекува препораките да се исполнат не поради самата група на држави за борба против корупцијата, туку поради граѓаните на Република Македонија. Од 19 препораки во извештајот, три се исполнети, десет се делумно исполнети, а шест не се воопшто исполнети. Во јануари годинава Транспаренси Интернешнл – Македонија веќе ја извести јавноста дека државата не презема доволно активности за борба против корупцијата согласно овие препораки.

Во тоа соопштение беше наведено дека четири од препораките за кои недостасува имплементација се однесуваат на спречувањето на корупција кај членовите на Собранието на РМ, а другите две неспроведени препораки се однесуваат на судството и јавното обвинителство. Денес, речиси една година подоцна, работите не се поместени од точката на која што биле и тогаш, а тоа го потврдува и последната изјава на Мрчела. Поради тоа, Транспаренси Интернешнл – Македонија ја повикува Владата на Република Македонија сериозно да се зафати со исполнувањето на овие препораки, така што ќе формира посебен тим кој ќе го следи спроведувањето на овие препораки. Сметаме дека тоа е неопходно со цел да се држи чекор со одговорностите кои државата ги презела, и тоа, како што вели Мрчела, не поради ГРЕКО, туку поради граѓаните на РМ.

Транспаренси Интернешнл – Македонија и понатаму ќе продолжи будно да ја следи имплементацијата на овие препораки и ќе ги потсетува Владата и граѓаните за тековната состојба во врска со нив.

Собранието на РМ да донесе измени во Законот за пратениците и да донесе Кодекс за етика на пратеници

Собранието на Република Македонија да донесе измени во Законот за пратениците и да донесе Кодекс за етика на пратениците заради отстранување на проблемот со наплатата на нереално високи надоместоци за патни трошоци на пратениците

22.08.2017 Транспаренси Интернешнл – Македонија и Центарот за економски анализи изразуваат длабоко незадоволство поради игнорирањето на препораките на Државниот завод за ревизија кои се однесуваат на воспоставената практика на пратениците за себе да прибавуваат финансиски надоместок за користење на приватно возило во службени цели кој не соодветствува со нивните реални трошоци. Поради тоа го повикуваме Собранието на Република Македонија да направи измени во Законот за пратениците и подзаконските акти согласно препораките од извештаите на Државниот завод за ревизија.

Законот за пратениците предвидува право за членовите на Собранието на РМ да примаат надоместок за користење на автомобили во лична сопственост за службени цели, во висина од 30% од продажната цена на еден литар гориво, според изминатиот километар за возилото кое се користи. Државниот завод за ревизија во извештаите за извршена финансиска ревизија од 2008, 2010 и 2016 година препорачал да се преиспита висината на надоместокот во насока на нејзино намалување со оглед на тоа што овие расходи се нереални и опфаќаат значителен дел од вкупните расходи на Собранието на РМ. И покрај тоа, Собранието се уште нема постапено по сè уште нема постапено по препораките на Државниот завод за ревизија и понатаму на пратениците им исплаќа нереално високи надоместоци за патни трошоци со што значително го оптоварува својот буџет.

Транспаренси Интернешнл – Македонија и Центарот за економски анализи го повикуваат Собранието на РМ да постапи по препораките на ДЗР со цел да ја отстрани можноста пратениците да добиваат надоместоци за трошоци во висина во која всушност не се направени. Истовремено, го повикуваме Собранието на РМ конечно да го донесе Кодексот за етика на пратениците во Собранието на РМ. Со тоа ќе се постави рамка за етичко однесување на пратениците во ситуации кога одредено однесување иако е легално, не е етичко, како во овој случај. Со донесувањето на ваков кодекс Собранието истовремено ќе ја исполни и препораката на ГРЕКО од извештајот за усогласеност од четвртиот круг на евалуација, а кој меѓу другото се однесува на превенција на корупција меѓу членовите на парламентот.

Република Македонија пред себе има сериозен предизвик во обидот да се бори против коруптивното однесување на оние кои се избрани и именувани да работат во интерес на граѓаните. Затоа е недозволиво е речиси десет години да се игнорираат препораките на Државниот завод за ревизија. Работата на оваа институција е насочена кон детектирање на недостатоците во работата на институциите, а препораките во нивните извештаи даваат насока како да се делува за отстранување на тие недостатоци, Нивното игнорирање го прави залудно постоењето на ДЗР и ја саботира борбата против корупцијата. Затоа го повикуваме Собранието на РМ да ги донесе неопходните измени на регулативата и да воведи суштински промени во нејзиното сузбивање.